

**Концепція
Програми енергоефективності міста Кривого Рогу
на 2010 - 2015 роки**

1. Загальна частина

Сучасний етап соціально-економічного розвитку України супроводжується складними умовами і як наслідок – визначаються та поширюються основні проблеми в енергетичному секторі вітчизняної економіки.

Концепція Програми енергоефективності міста Кривого Рогу на 2010-2015 роки визначає основні напрями політики органів місцевого самоврядування щодо енергозбереження та ефективного використання енергетичних ресурсів у виробництві, житлово-комунальному господарстві та побуті, що сприятиме забезпеченню сталого соціального і економічного розвитку міста.

Концепція розроблена на основі Конституції України, Законів України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про енергозбереження", Указу Президента України від 28.02.2008 №174/2008 "Про невідкладні заходи щодо забезпечення ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів", Розпоряджень Кабінету міністрів України від 15.03.2006 №145-р "Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року" та від 19.11.2008 №1446-р "Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми енергоефективності на 2010-2015 роки".

Терміни, зазначені у Концепції, відповідно до Закону України "Про енергозбереження" вживаються у такому значенні:

енергоефективні заходи - заходи, спрямовані на впровадження та виробництво енергоефективних продукцій, технологій та обладнання;

енергоефективні продукція, технологія, обладнання - продукція або метод, засіб її виробництва, що забезпечують раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів, порівняно з іншими варіантами використання або виробництва продукції однакового споживчого рівня чи з аналогічними техніко-економічними показниками.

Головним джерелом енергії в Україні є газ, який і надалі буде залишатися головним, ціна якого буде постійно зростати, про що свідчить аналіз динаміки вартості енергоресурсів за останні роки.

Невиправдано низька ціна на енергоносії в минулому, виховала зневажливе відношення до енергоресурсів, що на сьогодні домінує в країні. Тому, у населення і виробників відсутня сучасна культура використання

енергії.

Аналіз економічної та паливно-енергетичної ситуації свідчить, що в місті і далі переважає затратний підхід як енергопостачальників, так і споживачів. Такий стан призводить до надмірних витрат енергії як у виробництві, так і в побуті. Окрім цього, не задіяні механізми, які б обумовлювали привабливість заощадження ресурсів як з економічної, так і з соціальної точки зору.

Іншим важливим чинником необхідності економії ресурсів, зокрема в Україні – є задекларований обов'язковий перехід на 100% оплати за спожиті комунальні послуги населенням. Головна роль у цьому питанні відводиться органам місцевого самоврядування, які несуть повну відповідальність за підготовку до опалювального сезону відповідних територій і на яких сьогодні спрямовані погляди і сподівання людей, змушених оплачувати все більше за енергоносії та комунальні послуги, кількість і якість яких не завжди відповідає нормам.

Досвід країн, які пройшли цей етап, свідчить про те, що головні зусилля органів місцевого самоврядування мають бути спрямовані на пошук рішень, які згладжують цінові сплески для споживачів та демонструють мешканцям реальну можливість зниження витрат за енергоносії і послуги житлово-комунального господарства.

Нарешті, заощадливість в енергетичному господарстві – це вивільнення додаткових коштів на важливі соціальні потреби. Зекономлена одиниця енергії дає вчетверо більше прибутку ніж витрачена нова.

Тема енергозбереження та ефективного використання енергоносіїв особливо актуальна для нашого міста. Проблема високої енергоемності комунальної, промислової, бюджетної сфери має негативні соціальні наслідки, оскільки впливає на рівень собівартості продукції та її конкурентоспроможність. Саме тому рішенням Криворізької міської ради у 2006 році була затверджена Програма впровадження енергозберігаючих заходів у бюджетних установах, комунальних і промислових підприємствах м. Кривого Рогу на період 2006-2010 років.

На сьогодні відповідно до зазначеної Програми були здійснені енергозберігаючі заходи на суму майже 75 млн.грн., була досягнута економія паливно-енергетичних ресурсів (далі - ПЕР). Середньодобове споживання природного газу зменшилося з 5,2 млн.м³ (2006 рік) до 3,1 млн.м³ (2009 рік) або на 41%, теплової енергії відповідно з 7,84 тис.Гкал до 6,3 тис.Гкал або на 19,6%, електроенергії з 29,3 млн. кВт/год до 28 млн. кВт/год. або на 4,4%, водопостачання з 493,8 тис.м³ до 467,90 тис.м³ або на 5,2%.

Але в житлово-комунальному господарстві міста відбулося незначне збільшення (1,2%) споживання природного газу, яке зумовлено децентралізацією опалення через оснащення будинків і квартир засобами індивідуального опалення. Індивідуальне опалення встановлюють через низький тепловий опір огорожувальних конструкцій житлових будівель. Більшість населення мешкає в будинках, яким більше 30 років. Типовий будинок 70-х років споживає ПЕР близько 200 кВт.год/м² на рік, 80-х років

приблизно 150 кВт.год/м² на рік.

В Україні витрати на опалення складають 55 кг у.п./м² на рік, на гаряче водопостачання - 19 кг у.п./м² на рік, тобто сумарні витрати теплової енергії дорівнюють 74 кг у.п./м² на рік.

В нашій країні основною причиною таких витрат є зношеність обладнання, старі технології, низька ефективність транспортування та споживання ПЕР.

Активне впровадження заходів з енергозбереження, тобто підвищення енергоефективності у виробництві, дозволить:

- знизити енергоємність у структурі продукції (робіт, послуг) промислового та житлово-комунального господарства;
- підвищити ефективність використання ПЕР;
- забезпечити конкурентоспроможність місцевих товаровиробників;
- зменшити рівень забруднення навколишнього природного середовища;
- прискорити процеси інвестування у проекти модернізації виробничих фондів і технологій.

2. Аналіз причин виникнення проблем та обґрунтування необхідності прийняття Програми

Особливо актуальним питанням для господарського комплексу м.Кривого Рогу є енергозбереження.

З практики відомо, що витрати на тонну умовного палива, одержаного за рахунок енергозбереження, у декілька разів менші ніж витрати на його видобування, транспортування, зберігання або закупівлю.

Неефективне використання ПЕР призводить до зменшення обсягу власних обігових коштів підприємств, унаслідок чого ускладнюється процес інвестування у проекти модернізації виробничих фондів і технологій та зменшується обсяг надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Основними причинами високої енергоємності та недостатньої ефективності здійснення заходів з енергозбереження є:

- надмірна зношеність основних фондів та низькі темпи їх оновлення;
- значні понаднормативні втрати ресурсів, постачання яких здійснюється з використанням інженерних мереж;
- відсутність енергетичного балансу і відповідної системи моніторингу його показників;
- недостатній рівень оснащення інженерних мереж приладами обліку ПЕР та інших ресурсів;
- неефективність системи енергетичного менеджменту у виробничій та невиробничій сферах, відсутність відповідних автоматизованих систем;
- недосконалість нормативно-правової бази у сфері енергоефективності та енергозбереження, відсутність окремих стандартів і нормативів;
- обмежений доступ юридичних і фізичних осіб до пільгових кредитних ресурсів;

- відсутність цілісної інноваційної інфраструктури, необхідної для зниження енергоємності до рівня розвинутих держав світу.

Враховуючи вищезазначене, існує нагальна потреба у розробленні та прийнятті Програми.

3. Мета і цілі Програми

Метою Програми є створення умов для зниження енергоємності, підвищення ефективності використання ПЕР і забезпечення конкурентоспроможності місцевих виробників товарів та послуг. Метою місцевої політики у сфері енергоефективності є створення економічних та соціальних умов для забезпечення максимально ефективного використання енергетичних ресурсів юридичними та фізичними особами.

Виконання заходів Програми дасть можливість залучити заощаджені кошти на покращання стану міського господарства, його модернізацію і розвиток, підвищення надійності та якості послуг і функціонування систем життєзабезпечення міста, стримування зростання тарифів на комунальні послуги і поліпшення соціально-побутових умов мешканців міста.

Основними цілями Програми є:

- зниження енергоємності продукції, за рахунок економічного споживання енергоресурсів та активного залучення альтернативних видів палива;
- ефективне використання вторинних ресурсів;
- розвиток нетрадиційної енергетики;
- покращання екологічного стану міста через зниження впливу забруднюючих речовин.

4. Визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу

Можливі три варіанти розв'язання проблеми, які передбачають:

- перший - продовжити виконання окремих (локальних) заходів з енергозбереження, збереження існуючої системи управління енергоресурсами, що обумовить загострення економічних і соціальних проблем;

- другий - здійснити часткові зміни в сфері енергозбереження, збільшити фінансування з міського бюджету заходів, основною метою яких є забезпечення ефективного використання ПЕР за рахунок зменшення обсягу їх споживання;

- третій - розробити та затвердити програму, яка дасть змогу розв'язати більшість соціально-економічних та екологічних проблем міського господарства, запровадити дієву систему управління енергоефективністю та

надасть можливість створити умови для зниження енергоємності виробництва до рівня розвинених держав світу.

5. Шляхи розв'язання проблеми, строк виконання Програми

Проблему передбачається розв'язати шляхом:

- структурної перебудови підприємств, спрямованої на науково-обґрунтоване зниження матеріаломісткості та енергоємності виробництва;
- створення умов, які унеможливають використання енергетично неефективних, застарілих технологій та обладнання під час випуску продукції та надання послуг;
- розроблення дієвого механізму впровадження та фінансування новітніх технологій, спрямованих на підвищення ефективності використання ПЕР, зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища;
- удосконалення системи управління енергозбереженням через створення відповідних організаційних структур;
- активізації міжнародної співпраці в рамках реалізації заходів з енергозбереження в місті;
- упровадження інноваційних підходів при будівництві (реконструкції) жилих будинків та об'єктів бізнесу, використання технологій з утеплення огорожувальних конструкцій будівель;
- розробки і впровадження систем обліку і контролю за споживанням енергоресурсів;
- проведення енергетичного аудиту, виготовлення енергетичних паспортів будівель усіх споживачів енергоресурсів;
- децентралізації існуючої схеми теплопостачання міста;
- забезпечення матеріальної зацікавленості споживачів та постачальників послуг у результаті енергозбереження;
- проведення семінарів, конференцій, виставок, форумів, які б сприяли обізнаності споживачів про переваги новітніх розробок в галузі енергозбереження;
- здійснення заходів із популяризації серед широких верств населення через засоби масової інформації, ефективного та ощадливого споживання ПЕР, включення відповідних питань до програм навчальних закладів усіх типів;
- запровадження диференційованих рівнів тарифів, які стимулюватимуть споживачів до економії енергоресурсів;
- створення міської науково-технічної бази з питань енергозбереження;
- створення інтегрованих систем управління рухом міського електричного транспорту;
- розроблення дієвого механізму впровадження та фінансування (револьверний тип накопичення коштів фонду) новітніх технологій, спрямованих на підвищення ефективності використання ПЕР.

Виконання Програми передбачається здійснити протягом 2010-2015 років.

6. Оцінка фінансових ресурсів, необхідних для виконання Програми

Фінансування Програми планується здійснити відповідно до чинного законодавства.

7. Очікувані результати виконання Програми

Позитивний ефект повинен бути отриманий за рахунок виконання комплексу різнобічних організаційних, технічних, технологічних, фінансових та інших заходів із раціонального використання енергоносіїв та їх економії, підвищення ефективності функціонування різноманітного енергоспоживаючого та енергогенеруючого обладнання, більш широкого залучення в енергобаланс міста вторинних енергоресурсів промислових підприємств, поновлювальних джерел енергії, місцевих (альтернативних, нетрадиційних) видів палива, використання технологій самоенергозабезпечення.

Виконання Програми дасть можливість:

- знизити енергоємність суспільного виробництва до рівня розвинених держав світу;
- зменшити обсяг використання природних ресурсів (води, корисних копалин, атмосферного повітря тощо) за рахунок зменшення обсягу споживання ПЕР;
- удосконалення механізму управління і регулювання у сфері енергоефективності та енергозбереження, оптимізувати структуру та обсяг енергоспоживання;
- зменшити вплив антропогенних факторів на навколишнє природне середовище міста;
- підвищити рівень конкурентоспроможності місцевих виробників товарів та послуг.

Керуюча справами виконкому

Н. Подопрєлова